

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Вченої ради ДВНЗ «УжНУ»

Протокол № 7 від 30.06. 2025 р.

Голова Вченої ради ДВНЗ «УжНУ»

проф. Володимир СМОЛАНКА

УВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ»

№ 407/01-04

від 30.07. 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про симуляційне навчання клінічним компетентностям із залученням стандартизованих пацієнтів в ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок залучення стандартизованих пацієнтів та проведення симуляційних занять з метою навчання клінічним компетентностям в ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

1.2. Стандартизованим пацієнтом є особа, яка обов'язково пройшла інструктаж та поводить себе як реальний пацієнт, демонструючи не історію хвороби, а прояви захворювання (скарги, симптоми або проблеми (клінічної ситуації)), передає емоційні й особисті характеристики симульованого пацієнта однаковим стандартизованим чином для об'єктивізації оцінювання під час ОСП(К)І. Симуляція проявів захворювання, стану здоров'я, обмеження життєдіяльності стандартизується викладачами відповідного освітнього компоненту.

1.3. Залучення стандартизованих пацієнтів до навчальних занять та атестації в галузі I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» (22 Охорона здоров'я) проводиться відповідно до вимоги Порядку, умов та строків розроблення і проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту та критерії оцінювання результатів, затверджених наказом МОЗ України №419 від 19.02.2019 (зі змінами від 24.05.2024).

1.4. ДВНЗ «УжНУ» сприяє розширенню використання симуляційних методів у медичній освіті, підвищенню кваліфікації викладацького складу в напрямку симуляційних методів навчання, виконанню наукових досліджень в сфері симуляційних технологій.

1.5. Стандартизовані пацієнти залучаються для розвитку наступних навичок:

1) комунікативні навички: демонстрація здатності здійснювати взаємозв'язок між учасниками лікувального процесу або процесу реабілітації з метою обміну інформацією, узгодження дій, розробки спільної діяльності, вміння збирати медичну інформацію про пацієнта, інформацію про особу, заняттєву активність, середовище

2) практичні навички: комплексне об'єктивне обстеження систем та органів пацієнта для виявлення, ідентифікації та інтерпретації симптомів і синдромів, візуальних ознак патологічного процесу, порушень функцій організму, обмежень активності, чинників середовища та особистих факторів; медичні маніпуляції (діагностичні, лікувальні) - навички виконання маніпуляцій за заданим алгоритмом; втручання фізичної терапії/ерготерапії; використання медичних виробів та лікарських засобів, мультимедійних ресурсів для проведення обстеження, втручань, контролю за станом пацієнта, а також допоміжних засобів реабілітації в лікувально-діагностичному та реабілітаційному процесах.

3) когнітивні (пізнавальні) навички: демонстрація здобувачем здатності критично мислити, аналізувати та розуміти процеси, які моделюються в умовах наближених до реальної клінічної практики, здатності до синтезу отриманої інформації, інтерпретації відомостей щодо перебігу захворювань чи патологічних станів, даних лабораторно-інструментальних методів дослідження та спроможності прийняти рішення щодо постановки медичного чи реабілітаційного діагнозу/прогнозу, тактики ведення пацієнта, призначення лікування та складання програми фізичної терапії/ерготерапії, надання невідкладної допомоги тощо.

1.6. Стандартизовані пацієнти залучаються до проведення навчальних занять у студентів медичного факультету, медичного факультету №2, стоматологічного факультету та факультету здоров'я та фізичного виховання УжНУ.

1.7. Безпека учасників симуляційного навчання є найвищим пріоритетом. Викладач, стандартизований пацієнт чи студент зобов'язані перервати виконання сценарію, якщо вважають, що через продовження сценарію може бути завдана шкода людині, або з'являється ризик такої шкоди, або може бути завдане незаплановане ушкодження медичного симулятора чи манекена в разі їх використання.

1.8. Гідність та приватність учасників симуляційного навчання має пріоритет над дидактичною метою заняття. Симуляційні сценарії розробляються і симуляційне навчання проводиться з обов'язковим дотриманням гідності та приватності усіх їх учасників. З медичними симуляторами та манекенами усі учасники симуляційного сценарію також поведуться таким чином, щоб не порушити гідності та приватності потенційного пацієнта.

2. Організація симуляційного навчання

2.1. Симуляційне навчання є одним із дидактичних методів проведення практичних (клінічних) занять, передбачених навчальним планом. Симуляційні практики проводяться головним чином у формі симуляційного навчання із залученням симуляційних пацієнтів (частка таких занять може складати до 100% залежно від структури паспортів станцій). Атестація у формі об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту на клінічних станціях проводиться із залученням симуляційних пацієнтів (до 100% залежно від структури паспортів станцій). Інші клінічні освітні компоненти можуть проводитись з використанням методу симуляційного навчання із залученням стандартизованих пацієнтів лише частково. Обсяг занять, що передбачають залучення стандартизованого пацієнта, не може перевищувати 30% від загального обсягу практичних (клінічних) занять з освітнього компонента.

2.2. Симуляційне навчання із залученням симуляційних пацієнтів готується і проводиться із двома працівниками ДВНЗ «УжНУ», один з яких виконує роль викладача, а інший - стандартизованого пацієнта.

2.3. Стандартизований пацієнт під час симуляційного навчання виконує навчальну роботу, і тому його навантаження планується і обліковується як навчальна робота науково-педагогічних працівників в обсязі 2 години за 2 академічні години роботи з клінічною підгрупою здобувачів.

2.4. Практичні заняття з навчальної дисципліни можуть частково проводитись у формі симуляційного навчання із залученням стандартизованого пацієнта в разі, якщо виконано усі умови:

1) Робоча програма навчальної дисциплін передбачила проведення окремих тем / практичних занять у формі симуляційного навчання, для чого біля назви теми в переліку тем практичних занять вказується в дужках (симуляційне навчання).

2) Існує методична розробка сценарію симуляційного навчання (підготовлені клінічні кейси з умовою для студента, інструкцією для стандартизованого пацієнта, додатковими матеріалами, що демонструють результати вимірювань/обстежень, лабораторних аналізів чи медичної візуалізації та алгоритмом розв'язку симуляційного завдання) для кожної теми практичного заняття, яке проводиться із залученням стандартизованого пацієнта.

3) Місце проведення навчального заняття обладнане необхідним інструментарієм та медичними приладами для вирішення симуляційного сценарію і досягнення дидактичної мети заняття.

Контроль за виконанням кафедрою умов для планування симуляційного навчання покладається на декана відповідного факультету.

2.5. Для планування відповідного обсягу навчального навантаження, яке виконується стандартизованими пацієнтами, в робочому навчальному плані передбачаються додаткові позначення після назви дисципліни за наступним зразком:

(сн+20%)

що означає додаткове навантаження в розмірі 20% годин практичних (клінічних) занять на кожну підгрупу на проведення симуляційного навчання із залученням стандартизованого пацієнта.

2.6. Симуляційне навчання із залученням стандартизованого пацієнта може проводитись як на базах кафедр (за умов наявності їх матеріального забезпечення та організації необхідного простору), так і на базі навчально-симуляційної лабораторії з медичної підготовки медичного факультету чи відповідних підрозділів інших факультетів. В останньому випадку планування симуляційного навчання проводиться наперед за розкладом, узгодженим з керівництвом залучених підрозділів.

2.7. З метою популяризації самого симуляційного навчання та відповідних факультетів ДВНЗ «УжНУ», а також для проведення дебрифінгу з повторним переглядом ключових моментів симуляційного сценарію дозволяється проводити фото- або відео-фіксацію процесу симуляційного навчання та оприлюднення таких матеріалів за принципом мовчазної згоди. Якщо один з учасників симуляційного навчання не бажає оприлюднення матеріалів - обов'язок заявити про це під час заняття покладається на учасника. В будь-якому випадку, оприлюднення матеріалів, які можуть завдавати шкоди честі та гідності особи-учасника сценарію (студента, викладача чи стандартизованого пацієнта), її професійного іміджу, а також іміджу ДВНЗ «УжНУ» в тому числі матеріали, які містять помилку виконання сценарію - забороняється. Електронні матеріали, в яких була ідентифікована помилка після ненавмисного оприлюднення - підлягають вилученню з мережі тією особою, яка здійснила публікацію.

2.8. Для підготовки до якісного виконання ролі стандартизованого пацієнта працівниками, які претендують на виконання такої ролі, робоча група медичного факультету розробляє електронний курс з симуляційного навчання. Обов'язковою умовою підсумкового контролю курсу є успішне проходження тестування з відсотком вірних відповідей не менше 75% та позитивна оцінка проведеного в ролі стандартизованого пацієнта симуляційного заняття.

3. Зміст та обсяг роботи стандартизованого пацієнта

3.1. Роль стандартизованого пацієнта може виконувати особа як з медичною, так і немедичною або незавершеною медичною освітою за умови проходження відповідного навчального курсу з симуляційного навчання та виконання кадрових ліцензійних умов до працівників, залучених до виконання освітнього процесу. Для ролі стандартизованого пацієнта можуть залучатись як додаткові працівники в якості асистентів, так і науково-педагогічні або педагогічні працівники кафедри за основним місцем роботи чи сумісництвом у вільний від проведення занять час. Поєднання в одних заняттях ролі викладача, а в інших заняттях ролі стандартизованого пацієнта - допускається. Таке поєднання дозволяє більш різносторонньо розглянути і оцінити симуляційні сценарії та вдосконалити їх з метою досягнення кращих результатів навчання здобувачами.

3.2. Стандартизований пацієнт бере участь в розробці симуляційних сценаріїв, які плануються до виконання під час заняття, публікує методичні рекомендації, вивчає сценарії для якісного і безпомилкового дотримання наміченого алгоритму, приймає участь у відпрацюванні пропущених занять, підвищує власну кваліфікацію в сфері методів симуляційного навчання. Вказана діяльність є його методичною роботою.

3.3. Стандартизований пацієнт бере участь у засіданнях кафедри, які розглядають питання навчального процесу, долучається до проведення профорієнтаційної роботи, бере участь в підготовці умов та інструментального забезпечення для проведення занять, що є його організаційною роботою.

3.4. Стандартизований пацієнт може працювати на умовах науково-педагогічного працівника і виконувати наукову роботу за тематикою кафедри, або в контексті педагогіки, психології та комунікації, етики та інших суспільно-поведінкових питань взаємодії в системі охорони здоров'я. Також стандартизований пацієнт може працювати як педагогічний працівник і не залучатись до виконання наукової роботи.

3.5. Стандартизований пацієнт завжди симулює особу своєї статі. Стандартизований пацієнт для симуляції в акушерстві та гінекології обов'язково повинен бути жіночої статі. Стандартизований пацієнт в педіатрії симулює роль одного з батьків дитини, при цьому дитина може бути реально присутньою на занятті (за умови згоди дитини та батька, який виконує роль стандартизованого пацієнта), або ж дитина представляється фантомом чи медичним симулятором. Пацієнти похилого віку можуть симулюватись стандартизованим пацієнтом без обмежень до його віку.

3.6. Один і той же працівник не може проводити певне навчальне заняття одночасно як викладач та як стандартизований пацієнт.

3.7. Права та обов'язки працівника, що виконує роль стандартизованого пацієнта, повною мірою регулюються посадовою інструкцією до посади, яку займає даний працівник. Правила трудового розпорядку, положення про організацію освітнього процесу та інші нормативні акти ДВНЗ «УжНУ» застосовуються у повній мірі і до працівників, що виконують роль стандартизованого пацієнта.

4. Прикінцеві положення

4.1 Всі зміни та доповнення до даного Положення затверджуються рішенням Вченої ради університету та вводяться в дію наказом ректора університету, або вносяться шляхом підготовки і затвердження нової редакції Положення.

4.2. Питання, що не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до чинного законодавства України та нормативних документів ДВНЗ «УжНУ».

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор	Олександр СЛИВКА
Проректор	Олександр РОГАЧ
Начальник навчальної частини	Анатолій ШТИМАК
Начальник юридичного відділу	Василь ТИМЧАК
В.о. декана медичного факультету	Олег ДЕВІНЯК
Декан медичного факультету №2	Василь КАЛІЙ
Декан стоматологічного факультету	Євген КОСТЕНКО
Декан факультету здоров'я та фізичного виховання	Едуард СИВОХОП